

11

P. Reinecke.

Zur Kenntnis der frühneolithischen Zeit in Deutschland.

Meinero Zeitschrift Jahrgang III
Stk. 44-68 1908 v.

44 praca ta powstała w zwiaz z porządkiem waniem i przegrupowaniem materiału z epoki kamienia w Rzymsko-Germanskim muzeum centralnym. Zadaniem jej nie jest ^{nowe przedstawienie} wydzielenie go wczesno neolitycznego materiału, lecz wrócenie nam uwagi na sprawy niemieckie i oświetlenie materiału znajdującego się w wyżej wymienionym muzeum.

Próby wyprzedzenia hiatus istniejącego między paleolitem i neolitem nie doprowadziły dotąd do rezultatu (starożytność okres kamienia północny).

Paleolityczny neolit drizki warunków lokalnych i występowały w szeregu zakresie w hist. neolitu niemieckiej, poza terenami z tego zakresu dla tych samych względów (ograniczenia ilości i jakości paleolit.) nie należały do Niemiec od-

44/II dziwiszku nalezytego.

45/I prace Sarauw dotyczajaca zachowaglosy
obraz znalezisk i rozpowszechnienia wyrobów
nalezytych do kultury Maglemos. ~~niektóre~~
wzpetnie nowe swiatlo na obraz kulturowy
wielk kamienia w Europie.

Ogólna charakterystyka kultury Maglemos:
brak ceramiki, obfite narzędzi z kości i
rogu - spohrowanie ich z madlen'skimi -
wblizenie narzędzi kamieniowych do Kjökken-
møddingów.

II z Mandschii kamienne (odpadki wykopania pue-
nyszt miejscowy): obfite narzędzi, sie, sto-
bacz narzędzi i koziakow, swidry; siekiery
(parę siekiery z typów z Kjökkenmøddingów, popracowa-
nie jednolitego ^{grafydo} składow, wreszcie stuki.

Mandschii rogowce: siekiery różnorodnych ty-
pów, dłuta, paciory, machyki.

46/II Mandschii kościane: siekiery, styloty,
głuchiki, szpile i igły. Harpamy jednostopni-
(nadkła obustronny) z adiorami, lub z szpami
na wstachii kamienne. Łby niedźwiedzi i
laska jelenia przedziurawione.

Zdobnictwo na przedmiotach z rogu i kości:
motywy geometryczne i figuralne (ludzie jeleni),
rozpowszechnienie tej kultury baltyckiej, chi-

46
I
wersja sie i dalej: od północ, Francji (Seine) i
dolina Sommy, poprzez Belgię, Holandię, Han-
nover, Szwecję - Holstijn, Jutlandię, wyspy
duńskie, Szwecję, północną dalej poprzez
północną Niemcy (nawet poznan) do Rosji.
(Znaleziska z Suwalskiego z Litwy i
II
Rosji, ślady w centralnej i wschodniej
Rosji. nad Dniepr i Wiattą, nawet poza
Ural. ~~Zna~~ B. znana i dość malistka w
prowadzi Wsch. i Zach. i nad dolną Hawel
w Rosji na Ueland i w Sehonu.

Chronologia: Kultura Maglemose jest
starsza od Kjöckennödingów. (porównaj
świat z malistką, szersze rozpowszechnienie
Kjöckennödingów w Skandynawii niż
Maglemose. przedsięwzięciem dowodzą
geologiczne.

40
I
Yoldia - najstarsze ślady atorek z tego
okresu znane z wybrzeży północy i zach.

44
I
Balticum Tętnie z kosićmiwca -
chronologię odporządają kultura
malistkiej północy i zachodu.

Mene Anzylus i jego fauna.

44
II
Mene Lifföria - flora - wieś z nim
Kjöckennödingi.

dalsze miamy ~~to~~ tektoniczne.

47/10 Na zasadnie danych geologicznych,
 fauny i flory ^{jest dawie dzieje} ~~ustuny starosci~~, ie
 48 ^{mauista} Maglemose jest starsze od Kjöckhemöddla
 göwo i siega utodszo auyluseu.
 Takim jest wötkie streszenie pracy
 Sarauw

Waliy wie przeciwstawic neolitowi z
 bogato ornamentowanq eocanika
 kultury Maglemose i Kjöckhemö'dla-
 göwo, jako „szwolsowq okres kamienia”,
 lub zalicyc je zgotu do konca paleolitu.
 z wprowadzeniem kultury Maglemose
 wyprucia sie prawie ^{realizuje sie z nacie} kulturowe mabur.
 kultura Madeniska jest polodowcowu
 a wiec utodna od obs. Würm, Maglemose
~~dos typid~~ Tacy sie z utodnyu auyl-
 usem, ~~prewa wiec~~ brak danych
 dotyacy wiec zaledwie starszego auyl-
 useu.

Kultura Maglemose nie przekaca na
 potudnie i potudniowachod rybney
 mena pituocu. i potu. Kieniec.
 Sarauw uwöcät juu uwazg na to,
 ie auylski przemysl francenki
 odpowia da kulture Maglemose.
 Analogia opiera sie przede wszystkim
 na harpenach ieh liczbie, choc nie
 odmieruzeh w typie (z rogu jelenia).

Opisujac sie na przedstawieniu ^{mu} z. p. i. i. k. materiału angielskiego z Mas d'Azil, niemecki starożytność jego współczesność chronologiczną z kulturową Maglemos; karpiny w Anglii różnią się wprawdzie wprawdzie od Maglemos i z tego się wypiera z Maglemos, ale poszczególne karpiny z Mas d'Azil mają swoje odpowiedniki w Balfic, zarówno jak niektóre wytwory kamienne. Istnienie, lub nie istnienia w kulturze Angielskiej w równoczesności jej z Maglemos jest szczególnie matowianym.

49 Niektóre stanowiska z północnego obszaru piwnej (dep. Ariège, Haut-Garonne, Basses-Pyrénées) daty były Angielskie. z Mas d'Azil Terasie, b. wainie z powodu występowania ich w Laferiska z La Tourasse; z Maleriska z jaskini pod Montfort, Gourdan, dortel, Baguieres de Bigorre z Terrascou, z Serdes na wschód od Bayonne. Malowane kamienie z Mas d'Azil występują w północno-wschodniej Hiszpanii (?) także w jaskini Barma-grande pod Mentona i w kawałku la Permesas Terasie w podobnych miejscach. Tym nie ^{ograniczenia} ~~wyłączenia~~ się obszar występowania Angielskiego na zachodnim wybrzeżu Szkocji, w jaskiniach pod Oban (Argyle). Terasie z tego fauny podobawców (w Terach podobnych do Hjöckhemmölchingów) ma mała liczba karpinów szarych Terasie z wczesno-

realizacji kamiennymi i kamiennymi wy-
 robami, ten sam inwentarz w rijkbenninga
 na wyspie Orsney. Angielskie typy występują
 również w Parku Victoria pod Settle w
 Yorkshire.

Angielski ma reprezentację, w przeciwieństwie
 do ^{grupy} ~~inwentarza~~ ^{z Balthazur} ~~zafemose~~, zachodnioeuropejskie, nieuzupełnia-
 ne są, chyba angielskie typy z Szwajcarii i górnych
 dochoł. budowli pałaców neoklasycystycznych).

W zachodniej ^{Szwajcarii} ~~obrazu~~ ^{izriooowym} Conise
 (Neuenburger see) i Sabrigen (Bielsee) dosłownie
 występują typy Anglii (swobie karpackie
 rogu jelenia z Sabrigen i inne typy nardzi).

W Niemczech Anglii niemy i dalej na
 północ i wschód. A wiec Włody północne: sycylyjski
~~karpacki~~ ~~typowy~~ karpacki rogu (budowla
 pałowa pod Brablia jirwo Varese), sycylyjski karpacki
 rogu siekiorki.

Więcej pod uwagę inne typy nardzi ścisłe odpo-
 wiedzące pod względem wieku średnim angielskim
 karpackim rogu do wówenas obrazu angielski
 niemy rozszerzyć daleko na wschód i północno-
 wschód: Liguria, alpy wschodnie, Bośnia, Niemcy
 północne, Czechy, Morawia, zachodnia Galicja,
 Węgry (północne). Występują tu między z rogu
 jeleniego i wyrobki kamiennych jak np. sycylyjski,
 etruski o kształcie ścisłym obrazu, jeden ptasie
 średni karpacki rogu (Sred.-Kerzhur, Torontal). Srebrny
 materiał nierozwinięty a jednaki do powojnego liemia

50 Angliści posiadają pewne rysy wspólne z grupą Maglemose, obie te kultury należą nierozdzielnie do wczesnego neolitu ~~czeskiej~~ ~~grupy~~.

Maglemose jest starsze od Kjölkennidöningen. Obie te grupy tworzą jednak starszy stopień ^{ku późniejszemu} ~~nieodległego~~ neolitu północno-niemieckiego; skądynowskiego, również wyraźnie odchyłony od południowego północnego paleolitu.

W bałtyckiej Kjölkennidöningen kultura odgrywa pewną rolę. Sierne narzędzia niegładzone, grubo iupene: siekiery i topory trapezowe („Skivespalter”), prostokątne lub owalne siekiery; rzenie, nerie, świdry, skoobacze, drapak, ~~skier~~ ~~graty~~, fluki. Brak karpenów typu Maglemose, i narzędzi z rogu jelenia i sibiety kościane występują tu, jak również sztyła kościane, ~~to~~ haczyki do wędkarstwa, i orkioty zębów zwierzęcych. Gruba ceramika

51 netażnica o spiczastym dnie i Tupperverziersung. (połowini sto o z nimi wykazuje nadwójtka ceramika budowli palowizny).

Sibiety spotykane w siewskich rzece należą do końca tego okresu.

Mającem ~~jest~~ ~~iz~~ ~~niektóre~~ najwcześniejsze ~~z~~ ~~Maglemose~~ i Kjölkennidöningen

51 dążyć ^{parę} nawiązać kultury praisciowej
 od powiadającej maksimum obniżenia
 się duńskiego i norweskiego wybrzeża
 w ok. Siforina. (Znalaziska z Kieder
 Föhnde pod Ellerbek)

Kjökkenum. znane są od dawna w Jutlandii,
 Schonen, Sleserwii-Holstein, na wybrzeżu
 meklemburcko-pomorzkim, przed
 Rugia, północna część Szwecji i Nor-
 wegji, północne okolice Niemiec (nie tylko
 nadbrzeże), a więc ~~przez~~ przedwysztyn
 Kralbe nad Mida, (niezmiernie stanowisko
 Maglemose) i Leubeburg. Czynnym jest,
 że nie są to jedynie stanowiska tego
 rodzaju niezły wybrzeż morski
 i ~~nie~~ wreszcie pasem górnym. Stanowiska
 (pracownie ~~krzemienne~~)
 z Lüneburger Heide, z północnej części Saksonji
 (pracownie ~~krzemienne~~)
 z Priegwitz, z Ukreuowku, z peruwiskiego
 (i południowego i śródbrzeżia polski) dostar-
 czyły szereg poprzecznych, ostrej i jednobo-
 nych, skośnych i in.. Brak sił (wymyślony
~~na~~ charakteru surowca) nie pozwala na
 ścisłe określenie chronologiczne. Reprezent-
 nienia kultury Kjökkenum. przez granicę
 Niemiec północną dowodzą materialne
 wczesno neolityczne typy w ok. pow.
 Siedliskiem (Kanal pod Trabantami). Reszty
 powinne być nadbrzeżem tego materialu
 nie dostawca.

W gub. Otonieckiej występuje wreszto-
nieolityczne siekiery. Na Wotynie,
podobny brak wreszto-olitycznych
materialek, choć występuje tam obfitość
strzałek poprzecznych.

W skandynawii typy nandedi śmiełkowskiego,
52
desiggaes na północ przez Schemen. W Szwecji,
do fani jeries Wener i Wetter, ~~mat~~
A. Brögger oświetlił sprawę w obrębie
Norwegii.

Schemen stanowi, w ujęciu na swo-
wie, centrum przemysłu kamiennia-
skiego, ~~ten~~ ~~z~~ ~~całkowicie~~ importowane
(lub z Danii) siekiery typu śmiełki-
skiego. W Norwegii pojawiają się
ich pochodne.

Siekiery typu Nöstvedt (nawet i wyodrę-
nienie przez p. Nygh) pochodzące od
Śmiełkowskiego (znajdowane Tęże-
typologia; f. p.) ~~materialista~~ ~~representacji~~
nie łącznie z zarysem wybrzeża Sita-
rina.

Typ siekier Simhamm - zapewne nie co-
miałoby od poprzednich.

inne typy siekier występują na zachod-
nym wybrzeżu Norwegii. A. Brögger
przedstawia liście materialista ^{typu śmiełki-} ~~belesob-~~
nisme, lub na stanowiskach -

Kolekcje (Zachodni) i Wespestad
(Sönderbergenshusumut.) liczą tu typy
siebie: wczesno neolitycznej skrajnie północnej,
nordowej, bardziej trapezowata i trój-
krotna odnieszona typy Wespestad,
i grubościenne łeznie brzo i narzedzia
Tupkows, tuki i ewamita. Wczesno
neolityczna kultura zachodniej
nordowej, odpowiada ^{idea} pod względem czasu
swoim okresowi śnieżnik, jednakże
wyznacza ~~metoda~~ ^{jest} ~~to~~ ^{metoda}
jej odnieszona.

Wczesno neolityczna kultura północnej
skandynawii jest w pewnym związku
z k. w. archaicznego wiekiem kamienia
skandynawskim. (narzedzia i brzo
Tupkows; przedmioty rogowe i kościane
A. W. Brögger, przypuszcza, iż kultura
ta jest dalszym etapem końco-
wej fazy paleolitu lub wczesnego
neolitu, i z odnieszaniem się na
północną stronę podległa za nim
budności z zachodniej i środkowo-
wej Europy północną ~~W~~ i po-
przez Finlandię. T

53. Montelius wysunął jako typ
siebie z epinastym typem, jako
typowa dla fazy przejściowej od
wczesnego do wczesnego neolitu.
A. W. Brögger pnie cię ~~W~~ ^{nie} ~~to~~ ^{nie}

~~+ jako typ praco~~

53/2. "naleriska kultury, arktycznej"
 w nienaruszonych warstwach dna
 Arcyłusa. Daje się więc powiązać
 kultura arktyczna północnej
 Baltyki z ważnym neolitem
 południowo baltickim.

Montelius wysunął sześcioro o spi-
 erastym typie ^(nie glaciowe) jako charakterystyczne
 dla okresu przejściowego, poprzedzającego
 po śmieciach, W. C. Brögger praco-
 stawia mu inne ~~typy~~ ^{niezależne jako pp. 4} przewoźne.

Sześcioro typu Nöstedt występuje na linii
 wybrzeża maximum Littorina. Brögger
 badał rozprzestrzenienie innego typu
 sześcioro, nie występującego w siedlisku
 Nöstedt kultury, tzn. nie z wybrzeżem
 z obs. Tapes ~~starego~~ którego linii się
 trzyma. Nöstedt odpowiada dnie śmieci
 śmieciom, wymienione sześcioro
 są więc ^{nieco} młodsze od Nöstedt, bardziej
 od sześcioro o spierastym lub workim-
 typem i ogólnie od wszelkich innych okresów
 neolitu. Sześcioro to są wyjątki,
 prawie obojętne w precyzji, o typy szeroko-
 głony typ, z diorytu i p. (nie z line-
 mieniem, nie glaciowe jedynie na ostro-
 punku wybrzeża do badań tego okresu
 gdzieś między murami baltickimi.

Łącznie kultura i kultury śmiełki i nowej nadbałtyckiej - ~~nie~~ myjni obiegami kultur na szerokiej przestrzeni ~~na~~ na północ i zachód Europy z podobnymi analogiami do śmiełki wycieków i wycieków.

54 W Francji w przeciwstawieniu do nabliżu wychylającej kultury kempinijskiej - wyciekanie malists doii należącej.

Nierozstrzygniętem przesłaje zagadnienie czy mikrolit "geometyczny", Tardencois należąca doii, lub wzięto do tego okresu. Należy go więc uproszczyć do wczesnego neolitu. Mikrolit występuje w Francji, Belgii, Niemczech półn., Skandynawii, Rosji, ob. Mena Siedmiennego.

Kempinijski występuje w Belgii, i w północ. części Anglii. Belgia - wyciekanie miejscowości i malists. Anglia - miejscowości i malistska.

Niewiadomym jest, czy śmiełki i z doliny Ungeu na lewym brzegu Tejo pod Lizboną należą do tego wczesno neolif. okresu. Występuje ^{na wyciek} tam ~~nie~~ stanowiskach, odpowiadających tej samej linii brzegowej, groby śmiełki i kempinijskiej. Strzałki popierne, ~~nie~~ ^{nie} wstrząs do kempinijskich. Sirek opisuje starsze warstwy

55
 Disypansii wyodrębniają się mikrolitery
 (El Garcel) i ceramika o spiczastym
 dnie przypominająca starszą neolityczną
 nadreńską.

Pod względem ceramicznym sprawa
 lepiej się przedstawia we Włoszech,
 gdzie małe i duże kłębki: Bassé
 Rousse (mentona), Gargas (capitanata),
 górne i wschodnie Włochy wykazują
 uśrednia typologicznie takie co
 we Francji ^{Kampinijskie} z Jarrovanów i budowl
 palowych mały jest angielski, braki
 kampinijskiego.

Z półwyspu bałkańskiego braki
 małe i duże z grupy Maglenczy
 i Kijótkiem. Wielkie naczynia kościane
 i rogowe z Ripac pod Trikać i Donia
 Dolina nad Sarag nie jest obciążony.
 Małe i duże pod Sarajewem, występuje
 ten również doobnie naczynia
 kłębki również nie są obciążone.
 Braki dostatek i ilości materiału
 do wychwiecia wczesnego neolitu
 w obzgu egejskim. Stanowisko wola
 w Tessali o dwóch wypracie również
 w innych warunkach neolitu młodszy.
 Analogie między ciemno ceramicznym
 ornamentem malowanym ceramik

w Tessalji i obywatelami malowanemi z
mas-d'arid.

56. Znajomość wczesnego neolitu z archeologii
północy. Według Müllera początków tych
grup wzmianki szukać per se. Menedi i ródnic
nem.

Znaleziska z doliny Nilu z czasów
trech pierwszych dynastii; ^{z doliny starożytnego} ~~z doliny starożytnego~~
makryatu, choć nie kompletnego.

W grobach przeddynastycznych (nega-
dah, El-Amrah) karpentry i bliższe
do maglemur - oggare, lub z króci
stwierdzeń, spotykają się i medycyna.
Helwan, Kich, Kou-achim, ^{Fayum} Abydos,
El-Amrah, Negadah, Khaffawah,
Zawadah, Znaleziska z Tuteh i
w medycynie bliższe do
wczesnego neolitu. Znaleziska te datują
z 4000 lat przed chr. ~~zaspótne~~ ^{zaspótne} ~~medycyna~~
chronologicznie i porównawczo ty-
pologicznie jest jasne.

Stosunek kulturowy Egiptu do
starożytności Babilonii i innych czasów nie
jest jeszcze ustalony - brak materiałów

Znaleziska wczesnohistoryczne z
północy. Niemie. Brak środków me-
nicznego - brak typów przewodnich

postaci siekier - i ruderacji klasyfikacyjnej.

maliszka angielskie (karpusy) były najdłowane w buclachach pałowych Szwajcarii, jerozo Bodeitla, w Tocky górnę, tam również młoty i rogi jelenia, szylety kościane. Uprawdha to nie przypuszczenie, iż buclach sieki by o charakterne buclach pałowych istniały tam już we wczesnym neolicie. ^{przypuszczenie} ludność rolnicza zajmowała i z

posuwając się dolina, tam ar. Neuwied andernacher Becken. - jawiszka o charakterne ^{analogicznym pług} ~~walno waliz~~ - ceramika "michelberger" typ. ^{analogicznemu do cer. z uad pierzki i odosłanego} Brak wstaciowych grobów - sposób grabienia, analogiczny do śmiełkistka, w obrębie sieki by. Nauschia kościane, ceramika o spierastym dnie słowna neolityczna.

Michelberger ceramika autor uwaga za najstarszą (brak ciałowity miedzi, bogactwo narzędzi kościanych i rogowych. Brak karpusów z maglemose i Angielskiego i siekier krom, ~~narzędzia~~ kościane: szwidły, szylety, strzela i t.p. analogia ewentualnie do śmiełkistkowej.

u staszej wotowachani matowani
u staszej

pod wzgledem kultuwalnym ma
roznice tej grupy nadreńskiej i
wczesnym neolitem: uprawa roli,
hodowla zwierząt domowych, umoc-
nienie siedlisk wotami.

u staszej iaskiniow;
obolice schaffhausen: ^{Schweizerbild} to warstwe
starej kulturowej obok fauny cysta
wytazenie lesnej: grabie skorupy
niecharakterystyczne; przedmioty
kamienne; wyroby kruszcowe w
wielkiej ilosci (typu maderistkiego);
kosci i rogowy wyroby o charakterne
wersjonality. wyzainie precyzyjne
wiazze sie z pino-paleolitycznym z
obolice i ot tej warstwy kulturowej.
wzrost fencha stara warstwa (nie o
poczatek renowa) nalezy do wczesnego neolitu
(Tourassien).

Istina i Ebringen (auf Lörrach, Südbaden
jaskinie o wybitnie bismie: fragmenty
karpium kosciatego, estna kosciatego, ^{liczne} waz-
dzio krusz.: nie, skorobace kosciowe; bract
ceowni ki.

W. e. w budowlach pałowych
 boduśkich występują siekiwy typu
 „butmakkele hindöser” które według
 W. P. Bröggera następują bezpośrewnie po
 „Köstwert”, spody, a je się tam formy
 azitkie nigdy niedinowaczone o prawie
 opozg. gu pnieboju i kopyu tyten,
 bliższe opowadnie do siebie o spierastym
 tyten, bardzoj prostokątnych.
 Warunki maleniska niernane.
 Brak tych siebie prawie całkowicie
 w dolinie Rem.

z doliny Rem majdowne w baguist
 i na boście utofy i (pickel) z ro
 gu jelenia typu maglemosa i s'miebfu
 skowego.

Kamienne i kmenienne wyoby: ^{waruny ma}
 siebi i wy, wiory. (Dorsheim - 9 wioro
 do 22 cm. dt.) (Ganalgesheim ok. Bingen
 21-23 cm. dt.) i im wyliczenie miętko
 waści i wiórow.